

Pöytäkirja

OULU

Vielä lisää talvipyöräilijöitä

KULKULAARI.FI

Kävelyn ja pyöräilyn tietopankki

KOKKOLA

Työmatkapyöräilyn esteet

KILOMETRIKISA

Vaikuttavuuskyselyn tulokset

Tämän päivän mahdollisuus

Kuntien taloudellinen tilanne on vaikea ja uutisissa kerrotaan kiihtyvällä vauhdilla tulevaisuuden välttämättömistä säästötarpeista. Resurssiniukkuus on tämän hetken todellisuutta, mikä tulee ottaa huomioon ja sen puitteissa on tehtävä töitä. Uskallan kuitenkin väittää, että resurssiniukkuus on myös mahdollisuus.

Resurssiniukkuus pakottaa meidät ajattelemaan ja toimimaan eri tavalla kuin aikaisemmin. On tehtävä raskaita päätöksiä rahoituksesta ja samalla mietittävä yhteiskuntataloudellisesti tehokkaita tapoja liikenne- ja ratkaisuuksissa. Viimeisessä piilee pyöräilyn edistämisen mahdollisuus.

Jo yhdeksässä Suomen kunnassa on laskettu pyöräilyn yhteiskunnalle tuottamia taloudellisia hyötyjä. Työkaluna on ollut WHO:n kehittämä HEAT-menetelmä, jolla pyöräilyn tai kävelyn terveysvaikutukset voidaan muuttaa rahaksi. Esimerkiksi Helsingissä todettiin, että yksi pyöräilyinfraan sijoitettu euro tulee takaisin kahdeksankertaisena. Espoossa laskettiin, että arkisyksyn pyöräilymatkojen kulkumuoto-osuuden nostaminen 15 % vuoteen 2024 mennessä toisi vuosittaisia hyötyjä keskimäärin 8 miljoonaa euroa. Kokkolassa vastaavasti vuosittaiset yhteiskuntataloudelliset hyödyt syksyn arkipyöräilyn nostamisesta 20 % vuoteen 2020 mennessä olisivat 1,1 miljoonaa euroa. Näissä luvuissa on ainesta tämän hetken mahdollisuudeksi.

Vilkaisu eurooppalaisiin pyöräilymaihin osoittaa, että pyöräilyn edistämisen lähtölaukaus on monissa kaupungeissa vastaavasti alkanut niukkuuden tai muun lähellä muutoksen seurauksena. Ruotsin Växjö:ssä herättiin ympäristöhaasteiden vuoksi, Belgian Gentissä haluttiin kadut takaisin ihmisille ja Tanskan Kööpenhaminassa huolestuttivat lasten lisääntyneet liikenneonnettomuudet.

Monet Suomen pyöräilykunnat ovat viime aikoina ampuneet oman lähtölaukauksensa pyöräilyn kunnianhimoiseen edistämiseen. Pyöräily onkin osoittautunut yhdeksi merkittävimmistä keinoista kehittää viihtyisää, kustannustehokasta ja terveellistä kaupunkia.

Minna Raatikka
Hankesuunnittelija

PORMESTARI, LEIDIT JA NASTARENKAAT AVASIVAT TALVIPYÖRÄILYKAUDEN

Vasket kajahtelivat tiistaina 12.11.2013 Tampereen Kuninginkadun kävelykadulla, kun Tampereen pormestari **Anna-Kaisa Ikonen** avasi talvipyöräilykauden. Tampereen polkupyöräilijöiden ja yhteistyökumppaneiden järjestämässä tapahtumassa tarjottiin iltapäivän ajan kuumaa juomaa, Lumituuli Oy:n ilmaisia ledivaloja, pyörän lukkojen ja vaijerien rasvausta sekä tietoa talvipyöräilystä. Tampereen kaupungin kunnossapitoinsinööri **Teemu Kylmäkoski** kävi kertomassa pyöräiden kunnossapidosta ja pyöräliikkeitä Sportax ja R-Tech antoivat nastarenkailla varustettuja polkupyöriä testattavaksi ja myivät talvipyöräilyvarusteita. Tapahtuma houkutteli paikalle noin 400-500 mahdollista kesäpyöräilyn jatkajaa.

Avajaistapahtuman lisäksi muuallakin kaupungissa innostettiin talvipyöräilyyn: Kymmenisen pyöräliikettä tarjosi tiistaipäivän ajan pyörän nastarenkaiden vaihdon ilmaiseksi. Illalla Tampereen polkupyöräilijät kokosivat noin kolmekymmentä sadetta ja tuulta pelkäämätöntä kriittiselle pyöräretkelle, teemana talvikunnossapito.

Päivätapahtuma toteutettiin yhteistyössä Tampereen kaupungin, Kaupin Kanuunoiden, Ekokumppaneiden, Liikenneturvan, Reilun Tampereen, Lumituuli Oy:n, Sportaxin, R-Techin, Pyöräpaja Sammon, Tampereen Pyörähuollon, Sportia Matin, Sportia Pekka Kalevan ja Lielahden, Pyörähuolto M & M:n ja Intersport Koskikeskuksen kanssa. ■

Talvipyöräilykauden avajaisia markkinoitiin perinteisten keinojen lisäksi Tapolaisten pyöriin kiinnitetyillä laminoituilla mainoksilla.

(Kuva: Erno Holmberg)

Sisällysluettelo:

Koetut ja todelliset esteet työmatkapyöräilyssä	4
Ouluun vielä lisää talvipyöräilijöitä	6
Kulkulaari - kävelyn ja pyöräilyn kansallinen tietopankki avattiin	8
Kilometrikisa liikuttaa suomalaisia	10
Lahden Pyöriäinen	15

Poljin 7/2013

Pyöräilykuntien verkosto ry:n ja Suomi Pyöräilee -hankkeen kahdeksan numeroa vuodessa ilmestyvä uutislehti.

Kansikuva: Antero Aaltonen

Seitsemästoista vuosikerta.
ISSN 1796-6388

Päätöimittäjä

Matti Hirvonen
matti.hirvonen@poljin.fi

Toimituskunta:

Markku Lahtinen (Kangasalan kunta)
Antero Naskila (Suomi Pyöräilee)
Petri Sipilä (Helsingin Polkupyöräilijät)
Toimitussihteeri, Ulkoasu ja taitto:
Risto-Jussi Isopahkala

Painos: 1000 kpl

Painopaikka: Trio-Offset, Helsinki

Toimituksen osoite ja osoitteenmuutokset:
info@poljin.fi

Pyöräilykuntien verkosto ry
Toinen linja 14
00530 Helsinki

Yhteistyössä:

Liikennevirasto
Opetus- ja kulttuuriministeriö
Suomen Kuntaliitto

Poljin 8/2013 ilmestyy joulukuussa viikolla 51.
Lehteen tarkoitettua aineistoa on oltava toimituksessa 9.12.2013 mennessä.

KOETUT JA TODELLISET ESTEET TYÖMATKAPYÖRÄILYSSÄ

teksti: Mari Päätaalo

En voi pyöräillä työmatkoja, koska... Syitä on varmasti monia. Ympäristöministeriön tukemassa hankkeessa Kokkolassa selvitetään, miten kävelyn ja pyöräilyn osuutta lyhyistä matkoista voidaan lisätä keskisuurissa kaupungeissa. Näissä kaupungeissa olosuhteet kävelyn ja pyöräilyyn ovat välimatkojen puolesta usein hyvät. Selvityksen perusteella valittiin kaupungin henkilöstö. Työmatkakyselyn perusteella ryhmähaastatteluihin poimittiin henkilöitä, joiden työmatka on neljä kilometriä tai sen alle. Haastateluille tarjottiin mahdollisuutta kokeilla työmatkan pyöräilyä ja samalla haastaa koettuja esteitä.

Hankkeen tavoitteena on löytää keinoja, joilla kaupunki voi parantaa henkilöstön hyvinvointia ja säästää kustannuksia työnantajana. Hanke aloitettiin Mobinet Oy:n työmatkakyselyllä, josta saataisiin yleiskäsitys työmatkaliikumisesta.

Kyselyyn vastasi reilu 1200 kaupungin työntekijää. Heistä puolella työmatkan pituus on alle neljä kilometriä. Työmatkoja tehdään jo nyt paljon kävellen ja pyörällä, sillä lokakuisen tutkimusviikon työmatkoista 33 prosenttia käveltiin tai pyöräiltiin. Joukkoliikenteen käyttö on Kokkolan henkilöstön keskuudessa vähäistä, joten lähes 2/3 osaa työmatkoista tehtiin autolla.

Onko työmatkan kävelyllä tai pyöräilyllä esteitä?

Lähes puolet vastaajista totesi, ettei työmatkojen kävelylle ja pyöräilylle ole varsinaisia esteitä. Vastaajat toivoivat parempia sosiaalityökaluja, suihkuja sekä mahdollisuutta säilyttää vaihtovaatteita työpaikalla. Monet katsoivat auton tarpeelliseksi lasten kyyditsemisen tai työpäivän aikana hoidettavien työasioiden vuoksi. Myös jalkakäytävien ja pyöräteiden huono kunto talvisin sai paljon mainintoja.

Ovatko esteet voitettavissa?

Työmatkakyselyitä syvennettiin ryhmähaastatteluilta. Vastaajien joukosta poimittiin henkilöitä, joiden työmatkan pituus on alle neljä kilometriä. Ryhmähaastattelut tehtiin siten, että yhdessä haastattelussa oli henkilöitä samalta toimialalta. Samaan

Aloituspotretti Kokkolan kaupungintalon edessä.

haastatteluun kutsuttiin jo valmiiksi aktiivisia kävelijöitä ja pyöräilijöitä sekä sellaisia, jotka taittavat työmatkansa autolla.

Haastattelussa pohdittiin esteitä ja tapoja, joilla näitä esteitä voitaisiin kumota. Ryhmähaastattelussa ehdotettiin kolmelle henkilölle viikon kokeilujaksoa, jossa voisi testata esteiden todellisuutta. Kokeilujakso alkoi 22.11.

Täältä tullaan. Kokeilujakson aloitusaamuna satoi maahan lumipeite. Nastarenkaat antavat hyvän ajotuntuman.

Pia Järvi, musiikin ja draama-pajan opettaja, yläkoulu

Pia koki työmatkapyöräilyn esteeksi sen, että lapsia täytyy kyydittää harrastukseen. Pia kuvailee olevansa satunnainen työmatkapyöräilijä, mutta talvikaudella hän kertoo pyöräilleensä viimeksi ennen lasten saamista.

Kun Piale ehdotettiin, että hänen pyörään vaihdettaisiin nastarenkaat, hän suostui viikon kokeilujaksoon erittäin mielellään. Pia kokee, että nastarenkaiden tarjoaminen ja asentaminen on iso kädenojennus ja odotti kokeilua innolla. Kohtalo kuitenkin puuttui peliin, sillä kokeilujakson alkamispäivänä Pian varpaalle tipahti djembe-rumpu ja tätä kirjoittaessa on epävarmaa, miten paljon kokeilujakson aloittamista joudutaan siirtämään. Pia arvioi, että lasten kyyditykset ovat ainakin kokeiluviikon ajan hoidettavissa suunnittelulla aviomiehen ja muiden lasten vanhempien kanssa. ”Ehkäpä lapset voisivat myös pyöräillä osan matkoista.”

Reima Niva, toimistorakennusmestari, tekninen palvelukeskus

Reima totesi ryhmähaastattelun alussa, että talvisin sopiva pyöräilymatka on 0 km! Reima kertoi, ettei hän pidä pyöräilystä ja että hän on niin tottunut ajamaan autolla, että sitä on vaikea muuttaa. Lisäksi Reima kertoi tarvitsevansa työssään silloin talvoin autoa.

Reimalle ehdotettiin, että hän saisi viikoksi käyttöönsä Tunturi Pönnin ja siihen nastarenkaat, jos suostuisi tämän ajan ajamaan työmatkansa pyörällä. Hämmästykseseen Reima suostui. ”Sen verran kokeilunhaluinen olen, että kaikkeahan sitä pitää kokeilla”.

Reimaa mietitytti etukäteen, että osaako pyöräilyyn pukeutua sopivasti. Työpisteessä ei ole suihkumahdollisuutta, joten reilun 3 kilometrin matka pitäisi ajaa sen verran verkkaisesti, ettei tule kova hiki. ”Kun kerroin vaimolle suostuneeni tällaiseen, ei hänen naurustaan meinannut tulla loppua”.

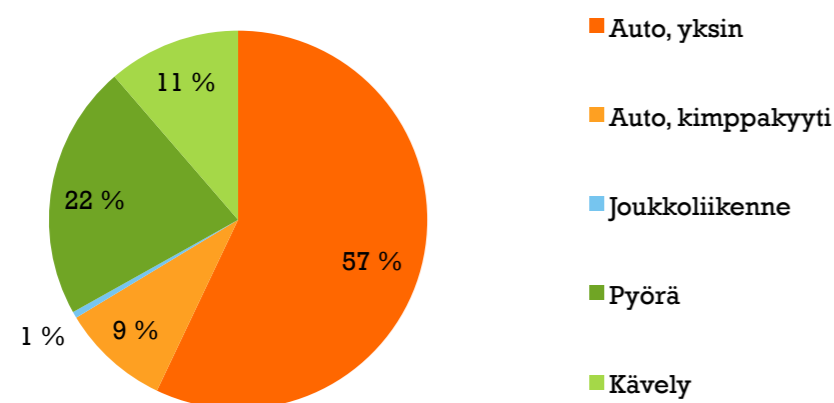
Susanna Lindfors, IT-suunnittelija, tietohallinto

Susanna nimesi suurimmaksi esteekseen työmatkapyöräilylle sen, ettei työpisteessä ole suihkua. ”Hikisenä on työpaikalla epämiellyttävää”, arveli Susanna. Suihkujen lisäksi edes tavaroiden säilytyksen tulisi olla kunnossa. Susanna myönsi myös olevansa mukavuudenhaluinen ja olevansa tottunut autoilun helppouteen.

Susanna suostui viikon kokeilujaksoon, koska ei omien sanojensa mukaan keksinyt mitään sopivaa syytä kieltäytyä. Ennakoon hän mietti kohtaisiko maanantaiaamuna syvä katumus, kun auto täytyy jättää kotiin ja lähteä kohti työpaikkaa pyörällä.

Koepyöräilijöiden kokemuksia Poljin-lehden seuraavassa numerossa!

Työmatkojen kulutapajakauma

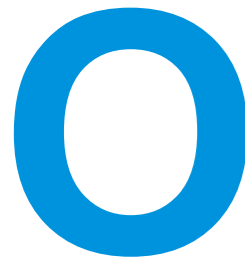
N=5328

Kokkolan kaupunki, Valpastin Oy ja Mobinet Oy, 2013

OULUUN VIELÄ LISÄÄ TALVIPYÖRÄILIJÖITÄ!

teksti: Timo Perälä

Oulu tunnetaan maailmalla pyöräilykaupunkina ja erityisesti mainetta on nautittu talvipyöräilyllä. Oulun kaupungin automaattisten pyöräilijöiden laskentapisteiden mukaan talvipyöräilyn määrä Oulussa on 33 % kesän huippulukemista. Eli talvipyöräilyn potentiaalia löytyy Oulustakin lisää vaikka kuinka paljon.

Tätä taustaa vasten osana Oulun kaupungin ja LVM:n rahoittaman liikkuksen ohjauksen hanketta ”ympärivuotisen pyöräilyn mallikunta” päätettiin syksyllä 2013 käynnistää ”Talven pyöräilijä 2013 – 2014” -kampanja. Ideana oli kerätä näin ensimmäisellä kerralla 10 – 20 ryhmä henkilöistä, jotka syystä tai toisesta ovat aikaisemmin lopettaneet aktiivisesti pyöräilyn talven tullen.

Niinpä lokakuun 2013 lopulla haettiin median avulla vapaaehtoisia ilmoittautumaan talven pyöräilijä 2013 – 2014 kampanjaan. Ilmoittautumisten määrä ylitti järjestävät iloisesti, sillä hakukaita ilmoittautui yli 100 määräaikaan mennessä. Ryhmän kokoa saatiin kasvatettua 50 innokkaaseen henkilöön yhteistyökumppaneiden (Pyörä-Suvala Oy, Haipakka Oy ja Navico Oy) avulla.

Ryhmäläisille tarjottiin nastarengas eteen, pyöräilykypärä ja lamppu, mikäli näitä varusteita ei jo valmiiksi ollut. Ryhmäläiset ovat luvanneet pyöräillä maaliskuun 2014 loppuun asti keskimäärin vähintään 3 kertaa viikossa työ- tai opiskelumatkansa. Mukana ryhmässä on mm. Oulun kaupungin hallituksen puheenjohtaja, eteläsuomesta Ouluun vasta muuttaneita, talvipyöräilyä pelkääviä, autostaan luopuvia ja monia muita mielenkiintoisia henkilöitä. Talvipyöräilykausi ja samalla Talven Pyöräilijä -kampanja pyörähti kampanjan osalta käyntiin 12.11.2013

Uusien talvipyöräilijöiden edesottamuksia seurataan läpi talven. Osa kampanjaan osallistuvista talvipyöräilijöistä kertoo kokemuksistaan blogissa. Kertyneiden kilometrien ja pyöräilypäivien määriä seurataan reaaliaikaisesti Cycle4it.com sivuilla joulukuun alusta lähtien. Myös katukuvassa kampanja näkyy kaupungin keskustassa sijaitsevalla suurella videotykkitaululla.

Kampanjaan osallistuvien henkilöiden päivittäisten pyöräilymatkojen pituus on yllättävän suuri. Ryhmäläisten matkojen keskipituus yhteen suuntaan on noin 9,0 kilometriä. Pisin matka on 16,5 km suuntaansa ja lyhin 2,5 km. Motiivit osallistua kampanjaan olivat erittäin mielenkiintoisia. Huomattavan monella kampanja toimii hyvänä ”potkuna persuuksiin” pyöräilyn jatkamiseksi myös talviaikaan.

Ryhmäläisten perusteita, miksi heidät tulisi valita mukaan kampanjaan:

”Nyt kiinnostaa kokeilla, kuinka pitkälle pakkasasteisiin etelän naisen kantti kestää! Ehkä tämä haaste ja oikeanmoiset vermeet kuljettavat liikkuvaa toimistoani koululta toiselle myös talvisiikaan? Olen kuullut, että Oulu on pyöräilykaupunki, mutta samalla minulle on taivasteltu siitä, miten aion ajokortittomana täällä talven pärjätä. Että eiköhän oteta asiasta selvää” **Nainen 25 v.**

”Hankin hiljattain uuden pyörän että kokeilisin läpitalven polkemista töihin, 11 km suuntaansa. Just siksi että auton käyttö vähenisi ja ulkoliikuntaa tulisi talvenaikanakin riittävästi! **Nainen 49 v.**

”Ouluun muutettuani minulle oli heti selvää että haluan kokeilla työmatkapyöräilyä ympäri vuoden, kun sitä niin kovasti oli minulle mainostettu. Aikuisiällä olen ollut aiemmin niin mukavuudenhaluinen, että pyöräily on loppunut kun kylmä ja räntä on iskenyt vastaan. Nyt olen valmis sitoutumaan kampanjaan täysillä mukaan. Haluan myös toimia esimerkkinä muille ”muualta tulleille” tai kesäpyöräilijöille ja näyttää että talvipyöräily onnistuu kun asenne on kohdillaan” **Nainen 30 v.**

”Minut tulisi valita juuri siksi että saataisiin uhkaava 50 lähes tyvä ukko siirrettyä ratin takaa tangon taakse, myös talvella.” **Mies 45 v.**

”Tämä on minulle tärkeää myös kuntoiluun ja painonhallinnan takia ja välttyisin tällä tapaa kakkosauton ostolta” **Mies 36 v.**

”Kampanja olisi oiva piriste ja pakko herätä aamulla vähä aikaisemmin jotta pyörälläkin ehtii. Nautin sinällään pyöräilystä ja auton käyttäminen aiheuttaa huonoa omaa tuntoa. Samalla olisi oiva esimerkki nuoremmille opiskelijoille jotka koulumatkaa tuskailevat. Heillä kun lähes kaikilla matka on alle puolet siitä mitä itse kuljen”, **Mies 38v.**

”Talvipyöräily jännittää ja pelottaakin hieman kun en tosiaan ole koskaan talvella ajanut pyörällä. Toivoisin todella, että saisin talvipyöräilyyn neuvoja ja opastusta! :) Välineetkin ovat vähän rajalliset, sillä minulta löytyy pelkästään perus naisten pyörä. Nastarengasta pyörään kuulin ensimmäisen kerran vasta tänä syksynä!” **Nainen, 25v.**

”Minut tulisi valita, koska haluan kohottaa ja ylläpitää kuntoani hyötyliikunnan avulla pyöräillen. Neljän lapsen äitinä kun aikaa itselle ei aina ole riittävästi. Tykkään pyöräilystä ja ulkoilusta ja on haastetta pystyä pyöräilemään ympäri vuoden säässä kuin säässä” **Nainen 33v.** ■

KULKULAARI

– kävelyn ja pyöräilyn kansallinen tietopankki avattiin

teksti: Petteri Nisula

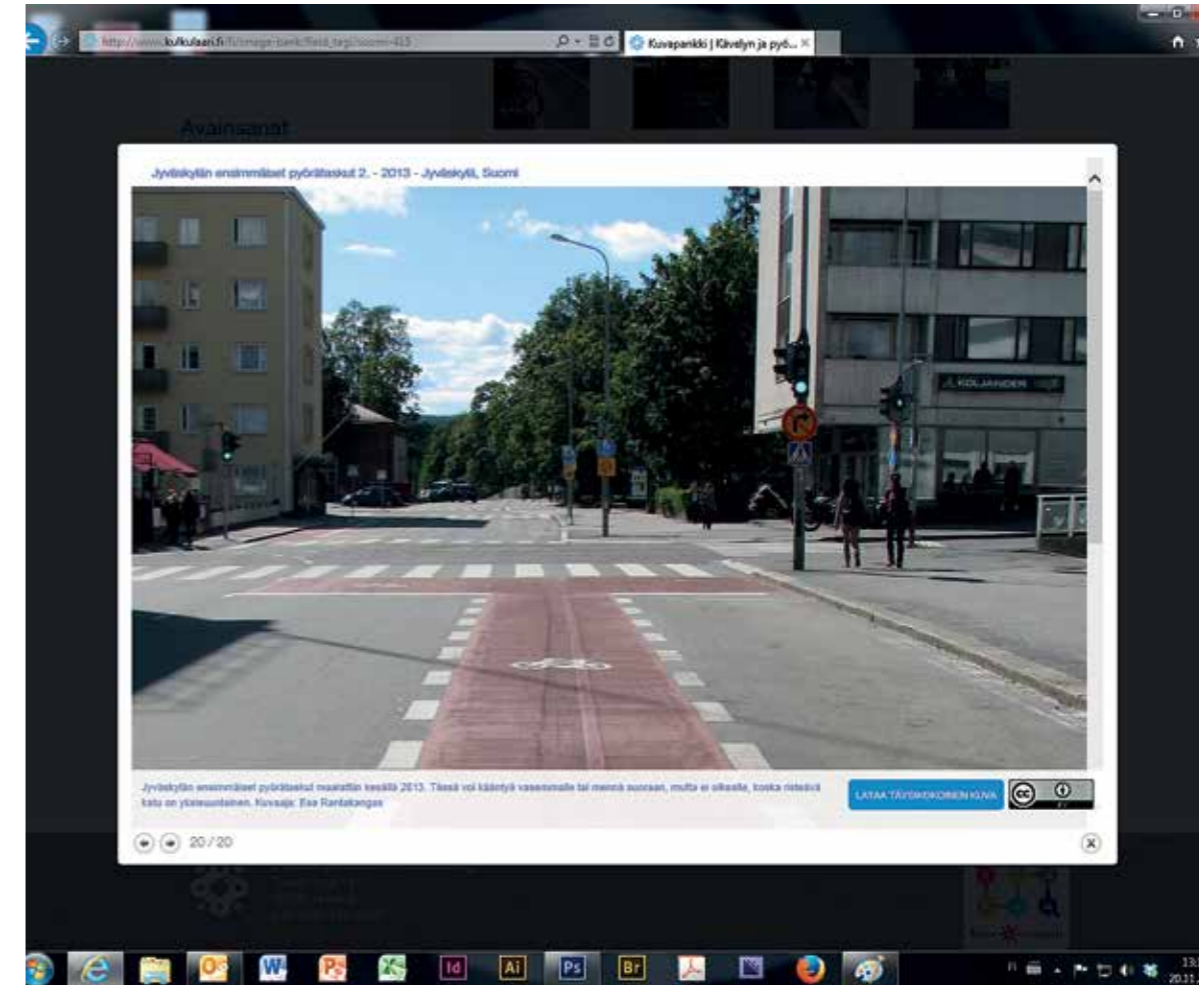
Yksi Pyöräilykuntien verkoston suurimmista tämän vuoden projekteista Kulkulaari – kävelyn ja pyöräilyn kansallinen tietopankki avattiin marraskuun alussa. Asiantuntijapainotteinen sivusto tarjoaa kävely- ja pyöräilytietoa virkamiehille, kuntapäätäjille ja järjestöjen toimijoille.

Tietopankin perustamisen pontimena on koota tieto yhteen paikkaan helposti löydettäväksi. Vaikka lähes kaikki tietopankin sisältämät dokumentit löytyvät verkosta Googlessa, tietopankki tarjoaa tietoa etsivälle myös muita saman aihepiiriin asiakirjoja. Tietopankissa on panostettu juuri selkeään navigaatioon ja hakutoimintoihin.

Tietopankin tuottamisesta ja ylläpidosta vastaa Pyöräilykuntien verkosto ja rahoittajana toimii Liikennevirasto. Verkostossa sivuston suunnittelusta on pääosin vastannut **Petteri Nisula** ja sisällön keräämisestä **Minna Raatikka**. Palvelun perustami-

nen on yksi Kävelyn ja pyöräilyn valtakunnallisen toimenpidesuunnitelman toimenpiteistä ja työn etenemistä on raportoitu kävelyn ja pyöräilyn toimenpidesuunnitelman seurantaryhmälle. Tietopankin teknisenä toteuttajaksi valittiin tarjouskilpailun perusteella helsinkiläinen **Druid oy**.

Tietopankin nimestä järjestettiin nimikilpailu alkuvuodesta. Kilpailuun saatiin kaikkiaan 76 ehdotusta. Kävelyn ja pyöräilyn toimenpidesuunnitelman seurantaryhmä valitsi voittajaksi **Timo Lampelan** ehdottaman Kulkulaarin. Nimi kuvastaa tietopankin sisältöä, mutta samalla se toimii itsenäisenä sanana tyyliin ”okulaari”

Kuvapankin esikatselukuva, jossa näkyvät kuvatekstit ja CC-lisenssi.

Korostaen kulkumuotojen erilaisuutta, kävely ja pyöräily on käsitelty erikseen sivuston rakenteessa. Sivustolta löytyy muun muassa koti- ja ulkomaisia tutkimuksia, suunnitteluohjeita, selvityksiä, edistämishohjelmia, kampanjakonsepteja ja verkkopalveluita. Tietopankissa on lyhyt tiivistelmä dokumentin tai nettisivuston sisällöstä ja linkki dokumenttiin tai nettisivuun. Dokumentit löytyvät myös asiasanoilla.

Kuvapankissa on esimerkkejä suunnitteluratkaisuista ja edistämiskeinoista. Kuvista on kerrottu kuvauspaikka ja aika. Myös kuviin voi liittää asiasanoja ja kuvatekstissä on mahdollista kertoa lisätietoa kuvasta. Tietopankin kuvat julkaistaan Creative Commons-lisenssillä (CC), mikä mahdollistaa sen, että kuvaaja voi tarkoin määritellä kuvan jatkokäytöstä. Tällä

hetkellä kaikki kuvat on julkaistu CC-nimeä lähde-lisenssillä, eli kuvia voi käyttää vapaasti, kunhan ilmoittaa kuvaajan.

Dokumentteja ja kuvia on kerätty laajasti eri yhteistyötahoilta: kunnilta, ministeriöiltä ja virastoilta sekä järjestöiltä. Dokumentteja ja verkkosivuja on tällä hetkellä 217 ja kuvia 112. Sisältö kasvaa koko ajan. Pyöräilykuntien verkoston työntekijät päivittävät sivustoja jatkuvasti ja kerran vuodessa toteutetaan keskitetty tiedonkeruu yhteistyötahoilta.

Otamme Pyöräilykuntien verkostossa erittäin mielellään vastaan palautetta sivustosta ja lisäysehdotuksia sisältöön, niin dokumentteja nettisivuja kuin kuvia. Yhteystiedot ja ohjeet sisältöehdotusten lähettämiseen löytyvät Kulkulaarista. ■

Kulkulaari löytyy osoitteesta: www.kulkulaari.fi

KILOMETRIKISA LIKUTTAA SUOMALAISIA

teksti: Minna Raatikka

Vuonna 2007 alkanut kilometrikisa on muutamassa vuodessa kymmenkertaistanut osanottajamääränsä. Tänä vuonna osallistujia oli noin 27 000. Innostavan ja leikkimielisen kisan sivuvaikutuksena on sen huikea liikuttamisvoima, joka edistää polkijoiden terveyttä ja hyvinvointia. Kisa saikin tänä vuonna Suomen Ladun tunnustuksen Suomen Liikuttajana 2013.

Taulukko 1. Kilometrikisan kehitys vuodesta 2009 vuoteen 2013.

Vuosi	Osallistujat	Joukkueet	Km/ osallistuja	Lisäys ed. vuoteen osallistujissa (%)
2009	2 116	260	939	-
2010	8 664	650	972	309 %
2011	17 841	1 275	900	106 %
2012 talvi	1 892	313	253	-
2012	20 624	1 542	1042	16 %
2013	26 734	1 994	1 041	30 %

Tänäkin vuonna Kilometrikisan yhteydessä kerättiin myös rahaa hyvään tarkoitukseen. Yhteistyössä Suomen Punaisen Ristin Ketjureaktio-kampanjan kanssa työnantajat ja yksittäiset pyöräilijät sitoutuivat maksamaan euron jokaisesta joukkueensa polkemasta 25 kilometristä Punaisen Ristin katastrofirahastoon. Varainhankintakampanjassa oli mukana 164 joukkuetta, jotka kartuttivat katastrofirahastoa yli 68 000 eurolla.

KILOMETRIKISA 2013 LYHYESTI

Kisa järjestettiin 1.5. - 22.9.2013

Kilometrikisaan osallistui noin 27 000 innokasta pyöräilijää

Yhteensä poljettuja kilometrejä oli noin 27 800 000 km

Bensaa säästyä 1 950 0300 l

Hiilidioksidisäästöjä kertyi noin 4 870 000 kg

Punaisen ristin hyväntekeväisyyskassaan kertyi noin 68 900€

KILOMETRIKISA 2013 KYSELY LYHYESTI

Kysely lähetettiin satunnaisotoksen perusteella 1 500 osallistujalle.

Kysely toteutettiin avoimena sähköisenä kyselynä 3.10-12.10.2013 välisenä aikana, jolloin vastausaikaa oli noin 2 viikkoa.

Kyselyn tavoitteena oli kerätä tietoa kisan vaikutuksista ihmisten pyöräilyyn sekä yleisistä kannustimista ja esteistä koskien pyöräilyä.

Kyselyyn vastasi 646 ihmistä (vastausprosentti 43%).

Kilometrikisa on tehokas liikuttaja

Kilometrikisaan 2013 osallistuneille teetettiin kysely, jonka avulla pyrittiin selvittämään kisan vaikutuksia osallistujien pyöräilyyn sekä kartoittamaan pyöräilyyn liittyviä motiiveja ja esteitä. Vastaavanlainen kysely teetettiin vuonna 2011 ja sen tulokset olivat kannustavia: aiemmin ns. passiivisista pyöräilijöistä selvästi yli puolet sanoi lisänneensä pyöräilyänsä kisan aikana ja yli puolet heistä jatkoi positiivista muutostaan myös kisan jälkeen. Vuoden liikuttaja ei pettänyt tänäkään vuonna, sillä kisa aktivoi noin 16 prosenttia uusia pyöräilijöitä ja suurin osa heistä jatkoi pyöräilyä myös kisan jälkeen.

Suurin osa kyselyyn vuoden 2013 vastanneista pyöräili enemmän tai vähemmän aktiivisesti ennen kisaa. Valtaosa

vastaajista ilmoitti jatkavansa entistä aktiivisempaa pyöräilyä myös kilpailun jälkeen. Yli neljännes osallistujista koki, että Kilometrikisa on innostanut heitä myös ympärivuotiseen pyöräilyyn.

Kilometrikisan vaikuttavuuden arvioimisen lisäksi kyselyssä selvitettiin vastaajien motiiveja ja esteitä liittyen pyöräilyyn. Vastaukset ovat hyvin samoilla linjoilla aikaisempien tutkimuksien kanssa. Vastaajat saivat valita kolme itsellensä tärkeintä tekijää niin motivoinnin kuin estevaikutuksien kannalta. Pyöräilyyn suosituimmat kannustimet olivat siitä saatavat terveys- ja kuntoiluhyödyt sekä ulkoilu- ja virkistysmahdollisuudet. Lisäksi esille nousivat pyöräilyyn riippumattomuus aikatauluista sekä sen ympäristöystävällisyys ja edullisuus.

Taulukko 2. Pyöräilyyn kannustimet

Pyöräilyyn kannustavat asiat (vastaaja sai valita kolme)

SUOMEN LIIKUTTAJA

Estevaikutuksista yleisimmät olivat huonot sääolosuhteet: kylmyys, tuuli, sade ja pimeys. Lisäksi epämiellyttävänä koettiin katkeava tai epälooginen pyöräilyreitti. Ajomukavuuteen sekä turvallisuuteen liittyy myös korkeiden reunakivien aiheuttamat haitat. Muita yleisempiä esteitä olivat erilaiset reittien kunnossapitot sekä näkymiin liittyvät tekijät. Lisäksi ylimääräiset pysähdykset johtuen esimerkiksi liikennevaloista tai fyysisistä esteistä koettiin hankalina. Fyysinen rasittavuus ei noussut yleisempien estetekijöiden joukkoon.

Taulukko 3. Pyöräilyyn liittyvät estevaikutukset

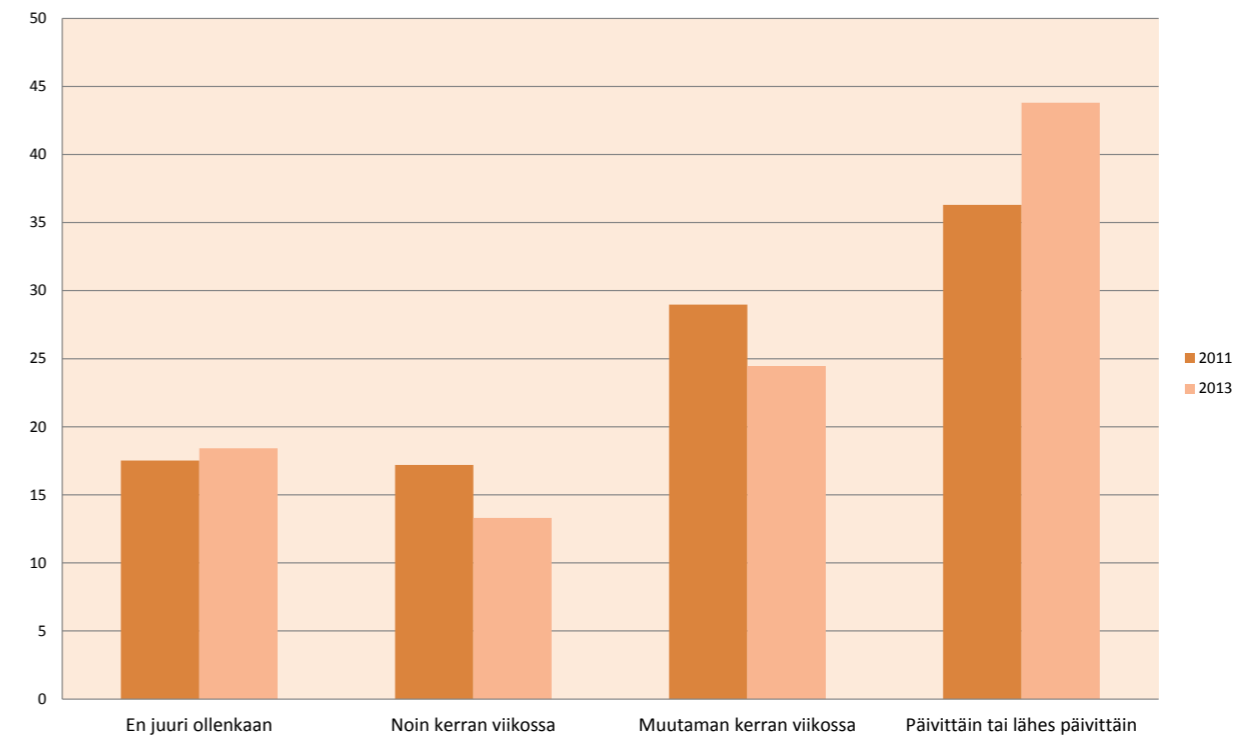

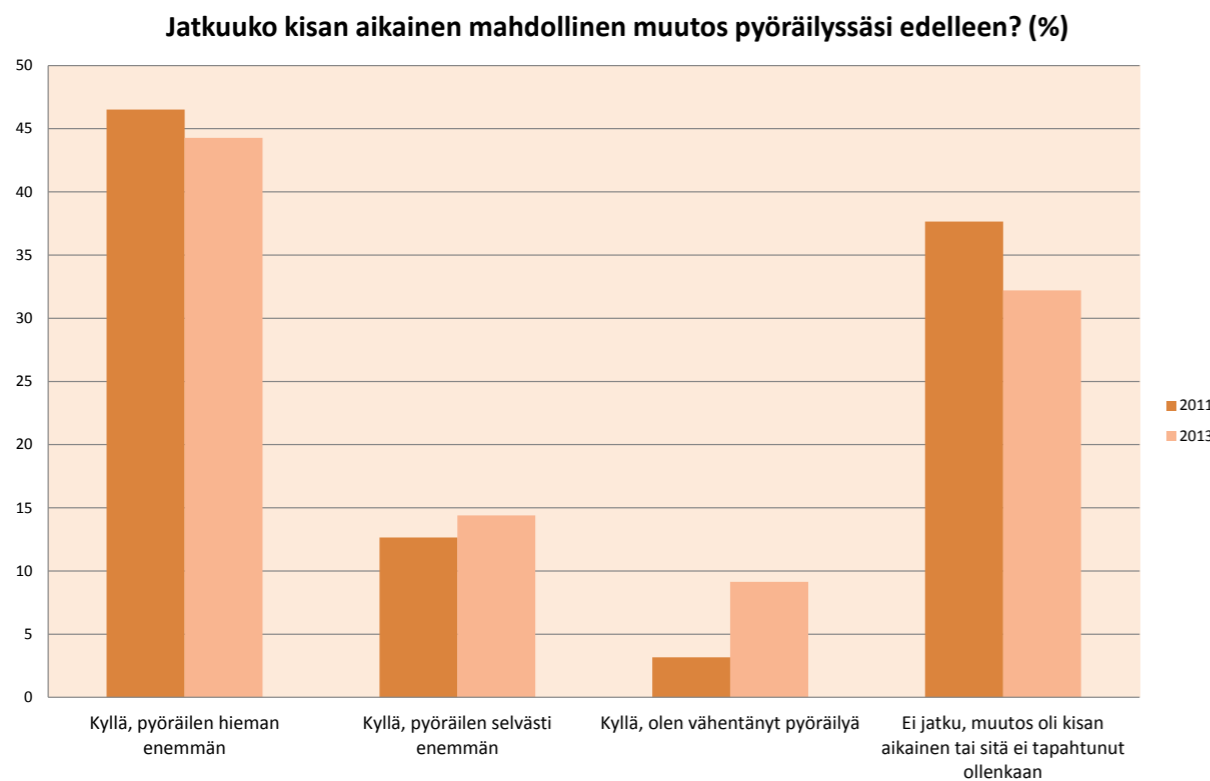
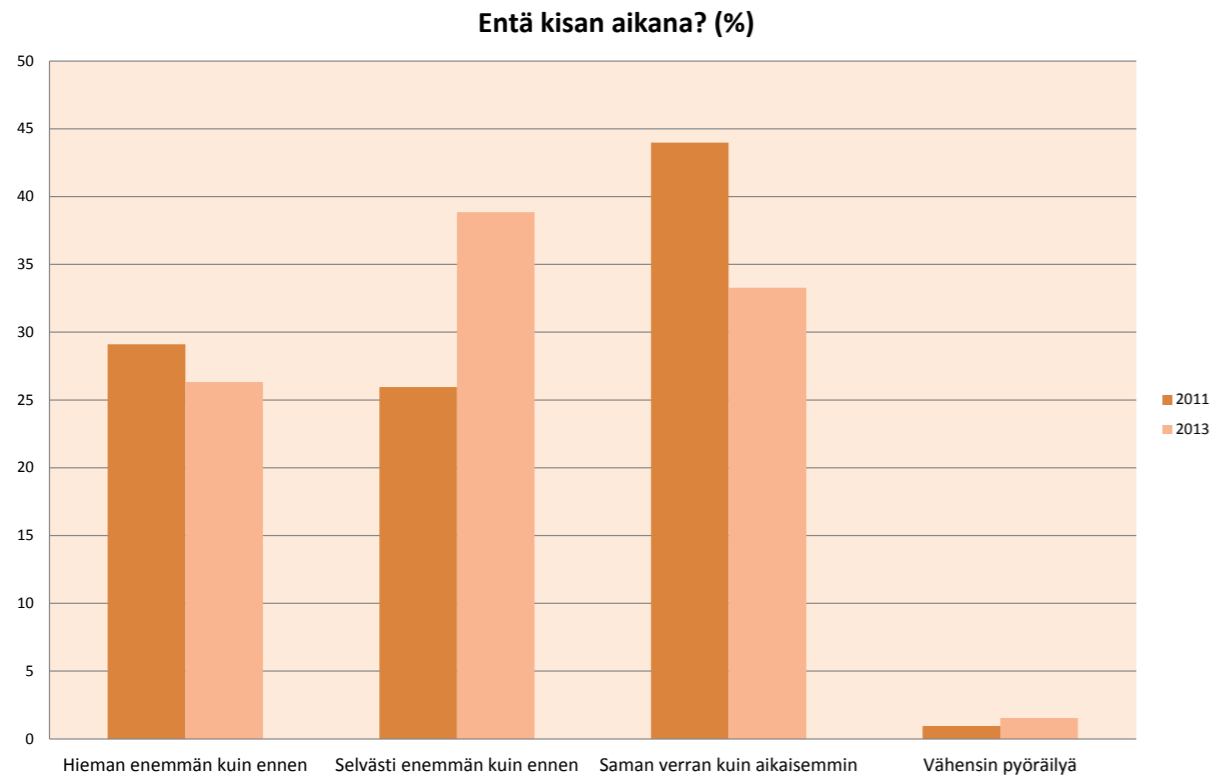
Piensarjan voittajajoukkue, uskomaton Utajärven Pantterit polkivat keskimäärin 8730 kilometriä henkilöä kohden.

Vertailu vuoden 2011 kisaan

Taulukoissa A, B ja C on esitetty vuoden 2011 ja vuoden 2013 Kilometrikisan kyselyiden vertailua. Taulukoista huomaa, että vuonna 2013 useampi kisaan osallistuja oli lisännyt pyöräilynsä kisan aikana verrattuna aikaisempaan. Passiivisten pyöräilijöiden osuus ja kisan jälkeiset muutokset olivat hyvin yhtäläiset vuosien 2011 ja 2013 välillä. Edellisen kyselyn perusteella tehdyn yhteenvedon lopputuloksena oli, että Kilometrikisa on edullinen ja helppo tapa innostaa yksilöitä ja sitä kautta isompiakin yhteisöjä pyöräilemään. Kasvavan yhteisöllisyyden tunteen lisäksi kisalla saadaan aikaan myös terveyshyötyjä osallistujille. Nämä hyödyt näkyvät monella tapaa esimerkiksi työhyvinvoinnin kohentumisena. **Talvikilometrikisaa odotellessa!** ■

Miten paljon pyöräilit ennen kisaan? (%)

Ajan patinoima nuorisopyörä ja scramblee-stonga oikeooppisessa asennossa.

PIKKUPOIKIEN PYÖRÄILYPERINTEITÄ

teksti ja kuva: Eero Hiltunen

U sein isoilla ja pienillä miehillä liittyy kulkuneuvoihin turhalta tuntuja arvoja ja intohimoja. Ei riitä, että menopelillä pääsee paikasta toiseen. Esimerkkinä tästä ovat aikuisten miesten monisatahevosvoimaiset ökymaasturit. Miehenaluilla kiinnostus kohdistuu polkupyöriin. Pikkupoikana piti rakennella fillaria, se ei kelvannut sellaisena kuin se oli kaupasta ostettuna.

Yksi kohde oli ohjaustanko. Aikanaan Suomessakin ryhdyttiin ajamaan moottoripyörillä scramblee-ajoja. Myöhemmin tätä lajia ruvettiin kutsumaan moto-crossiksi. Scramblee-moottoripyörän ohjaustangossa oli vaakasuora ohjaustangon oikean ja vasemman puolen yhdistävä vahvikerauta. Ei aikaakaan, kun tällaisia ohjaustankoja tuli myös polkupyöriin. Ne olivat kuitenkin harvinaisia ja scramblee-tangon omistaja oli muiden kateuden kohteena. Muistan kuinka yritin itse virittää vas-taavaa tukirautaa oman pyöräni ohjaustankoon.

Stongan oikea asento

Ohjaustangon eli stongan asennon mää räsi poikien keskuudessa vallinnut kirjoittamaton käyttäytymisnormi. Stongan piti olla sillä tavoin kallistettuna, että kädensijat osoittivat vinosti yläviistoon. Ajamisen kannalta asento oli hankala, ranteet siinä rasittuivat. Luonnollisempi asento olisi ollut kädensijat vinosti alaspäin, mutta se oli liian tyttömäinen eikä sopinut pojan pyörään. Me tuunasin pyöriämme, vaikka tuota sanaa ei 1950-luvun lopulla käytetty, koska sitä ei oltu kai vielä keksittykään.

Poikien mielestä polkupyörässä oli myös turhia varusteita. Yleensä tarakka sai kyytiä, ei poika sel-laista tarvinnut, tarakka sopii tyttöjen pyörään, voivat kuljettaa siinä nukkeja tai mitä reppuja nyt kuskasivatkaan. Monen kundin mielestä myös lokasuojat ja ketjusuojat olivat turhaa painolastia. Vaatteiden kuraantuminen ja housunlahkeen tahriintuminen ketjurasvassa eivät meitä huoletta-neet. Likaantuivathan ne vaatteet käytössä joka tapauksessa. Olimme tuunaamises-samme oikeas-taan aikaamme edellä, nykyäänhan monet uudet polkupyörät myydään ilman tarakkaa ja lo-kasuoja.

Räpättejä pojille

Räpätti edustaa katoavaa kansanperinnettä. Asensimme räpättejä tupakka-as-kin kannesta leika-tusta tai muusta pahvinpalasta siten, että pahvi kiepautettiin lokasuojan kannatinraudan ympäri ja kiinnitettiin siihen äidiltä vohkitulla parilla pyykkipojalla. Mitä kovempaa ajoi, sitä äänekkäämmin räpätti räplätti pinoja vasten. Taitavimmat asensivat räpättistä narun ohjaustankoon niin, että narun avulla saattoi ikään kuin kaasuttaa kääntämällä räpätin asentoa ajon aikana. Äänen voimak-kuus vaihteli aivan kuin olisi moottoripyörällä ajanut. Olen yrittänyt ylläpitää perinnettä asenta-malla nippusiteestä tehtyjä räpättejä naapurustomme pikkupoikien pyöriin. Pojat ovat innoissaan, mutta vanhemmista en aina tiedä, sillä aika usein räpätit näyttävät mystisesti häviävän poikien pyörästä.

Pikkupoikien mielikuvitushan ei tunne rajoja. Osoituksena tästä olivat rakentamamme tandemit. Tandempyörä tehtiin siten, että yhdestä polkupyörästä otettiin etupyörä pois ja pyörä ympä-ttiin toiseen polkupyörään kiinnittämällä etuhaarukka toisen pyörän taka-akseliin. Tämä peli oli aika veikeä ajettava, koska oikeasta tandemista poiketen, sen runko ei ollut jäykkä ja siinä oli kolme pyörää. ■

-Liity edelläpolkijoiden kasvavaan joukkoon!

Pyöräilykuntien verkosto ry

Pyöräilykuntien verkosto on kuntien, valtion, järjestöjen, yritysten ja tutkimuslaitosten välinen yhteistyöverkosto.

Pyöräilykuntien verkoston päätavoite on pyöräilyn lisääminen liikennemuotona ja arkiliikuntana, joka tuottaa hyvinvointia yksilölle, yhteiskunnalle ja ympäristölle.

Verkoston tehtävänä on lisätä pyöräilyn ja muun kestävästi liikkumisen edistämiseen liittyvää vuorovaikutusta ja tiedonvaihtoa eri tahojen välillä sekä tuottaa pyöräilyn ja kävelyn edistämiseen liittyvää materiaalia.

Pyöräilykuntien verkosto perustettiin vuonna 1997 ja se muuttui itsenäiseksi yhdistykseksi vuonna 2005.

Verkoston toiminta on voittoa tuottamatonta palvelutoimintaa.

Pyöräilykuntien verkosto ry
Kuntatalo, Toinen linja 14
00530 Helsinki

Verkostoon liittyminen

Pyöräilykuntien verkoston toimintaan ovat tervetulleita kaikki pyöräilyn edistämisestä kiinnostuneet suomalaiset kunnat ja kaupungit sekä aiheesta kiinnostuneet tai sen parissa työskentelevät muut tahot.

Verkoston vuosimaksu määräytyy kunnan asukasluvun mukaisesti:

· kunnassa asukkaita alle 7001	220 euroa
· kunnassa asukkaita 7001-10 000	350 euroa
· kunnassa asukkaita 10 001-20 000	550 euroa
· kunnassa asukkaita 20 001-50 000	950 euroa
· kunnassa asukkaita 50 001-100 000	1350 euroa
· kunnassa asukkaita yli 100 000	1900 euroa

Vuosimaksu määräytyy yrityksen tai yhteisön koon mukaan seuraavasti:

- pieni yritys (alle 15 työntekijää) 220 euroa
- keskiuuri yritys (15 - 50 työntekijää) 550 euroa
- suuri yritys (yli 50 työntekijää) 950 euroa
- erittäin suuri yritys (yli 500 työntekijää) *neuvotellaan*

AKAA

Timo Toivonen 040 335 3378
timo.toivonen@akaa.fi

ESPOO

Petri Suominen (09) 816 40240
petri.suominen@espoo.fi

FORSSA

Jenni Järvinen (03) 4141 602
jenni.jarvinen@forssa.fi

HANKO

Hannu Simelius 040 581 5065
hannu.simelius@hanko.fi

HELSINKI

Marek Salermo (09) 3103 7123
marek.salermo@hel.fi

HYVINKÄÄ

Kimmo Kiuru (019) 459 4645
kimmo.kiuru@hyvinkaa.fi

HÄMEENLINNA

Hannu Sainio (03) 621 2318
hannu.sainio@hameenlinna.fi

JANAKKALA

Helena Luoti (03) 680 1279
helena.luoti@janakkala.fi

JOENSUU

Jarmo Tihmala 050 311 6261
jarmo.tihmala@jns.fi

JYVÄSKYLÄ

Timo Vuorinen (014) 266 5144
timo.vuorinen@jkl.fi

JÄRVENPÄÄ

Sari Piela (09) 27191
sari.pielala@jarvenpaa.fi

KAARINA

Jyrki Lappi (02) 588 4800
jyrki.lappi@kaarina.fi

KANGASALA

Markku Lahtinen (03) 3777 349
markku.lahtinen@kangasala.fi

KARVIA

Sirpa Ala-Rämi (02) 5727 9402
sirpa.ala-rami@karvia.fi

KAUHAJOKI

Harri Virtanen (06) 2413 2380
harri.virtanen@kauhajoki.fi

KOKKOLA

Carita Laitala 044 780 9300
carita.laitala@kokkola.fi

KOUVOLA

Jyrki Ojanen 020 615 8290
jyrki.ojanen@kouvola.fi

KRUUNUPYÄ

Kaisa Karlström (06) 8343 405
kaisa.karlstrom@kronoby.fi

LAHTI

Matti Hoikkanen (03) 8142 428
matti.hoikkanen@lahti.fi

LAPPEENRANTA

Mauri Backman 040 506 5761
mauri.backman@lappeenranta.fi

LEMPÄÄLÄ

Jaakko Hupanen (03) 3744 600
jaakko.hupanen@lempaala.fi

LIETO

Mika Närvi (02) 4873 3254
mika.narvi@lieto.fi

LOHJA

Timo Mäkinen (019) 369 4435
timo.makinen@lohja.fi

LOVIISA

Markus Lindroos 050 382 7550
markus.lindroos@loviisa.fi

NURMIJÄRVI

Pia Korteniemi 040 317 2311
pia.korteniemi@nurmijarvi.fi

OULU

Jorma Heikkinen 044 703 2112
jorma.heikkinen@ouka.fi

PARAINEN

Martti Nilsson 040 537 9000
martti.nilsson@parainen.fi

PERHO

Jukka Hillukkala 040 051 7380
jukka.hillukkala@perho.com

PIRKKALA

Mikko Keränen 050 304 6390
mikko.keranen@pirkkala.fi

PIETARSAARI

Ben Griep 786 3328 044 785 1328
ben.griep@pietarsaari.fi

PORI

Sanna Välimäki 044 701 4180
sanna.valimaki@pori.fi

PORVOO

Hanna Linna-Varis (019) 5202 814
hanna.linna-varis@porvoo.fi

ORIVESI

Päivi Valkama 050 329 5303
paivi.valkama@orivesi.fi

RAASEPORI

Jan Gröndahl 040 5320392
jan.grondahl@raasepori.fi

RAISIO

Marja Uusitalo (02) 434 3401
marja.uusitalo@raisio.fi

RAUMA

Leena Ruusu-Viitanen (02) 8343 610
leena.ruusu-viitanen@rauma.fi

RIIHIMÄKI

Aili Tuppurainen (019) 758 4926
aili.tuppurainen@riihimaki.fi

SEINÄJOKI

Keijo Kaistila, (06) 416 2230
keijo.kaistila@seinajoki.fi

TAMPERE

Timo Seimela 040 758 2104
timo.seimela@tampereseutu.fi

TAMPEREEN KAUPUNKISEUTU

Katja Seimela 040 503 4237
katja.seimela@tampereseutu.fi

TURKU

Harry Jakkola 050 558 9234
harry.jakkola@turku.fi

TUUSULA

Risto Kanerva (09) 8718 2220
risto.kanerva@tuusula.fi

UUSIKAUPUNKI

Kari Koski (02) 845 151
kari.koski@uusikaupunki.fi

UTAJÄRVI

Hannele Karhu 0500 584 506
hannele.karhu@utajarvi.fi

VAASA

Siri Gröndahl (06) 3254 214
siri.grondahl@vaasa.fi

VANTAA

Timo Väistö (09) 8392 2642
timo.vaisto@vantaa.fi

VÖYRI

Mikael Österberg (06) 382 1670
mikael.osterberg@vora.fi

YLÖJÄRVI

Arto Huovila 040-133 1412
arto.huovila@ylojarvi.fi

ELY-KESKUKSET / LIIKENNEVIRASTO

Erika Helin (020) 422 4002
erika.helin@ely-keskus.fi

HELSINGIN POLKUPYÖRÄILIJÄT RY

Petri Sipilä 050 511 5940
petri.sipila@hepo.fi

HSL - HELSINGIN SEUDUN LIIKENNE

Anna Ruskovaara 040 196 8715
anna.ruskovaara@hsl.fi

KAMPIN SUUTARI

Hannu Heiskanen 0400 428 325
hannu.heiskanen@htp-palvelut.com

LINEA KONSULTIT OY

Sakari Somerpalo 040 847 8282
sakari.somerpal@linea.fi

LUONTO-LIIITTO RY

Leo Stranius 040 754 7371
leo.stranius@luontoliitto.fi

MOTIVA OY

Sara Lukkarinen 040 672 1284
sara.lukkarinen@motiva.fi

NAVICO OY

Timo Perälä 040 7060415
timo.perala@navico.fi

RAMBOLL FINLAND OY

Reijo Vaarala 040 716 0769
reijo.vaarala@ramboll.fi

SITO OY

Jussi Nykänen (020) 747 6149
jussi.nykanen@sito.fi

STRAFICA OY

Juha Heltimo 050 369 4604
juha.heltimo@strafica.fi

SUOMEN LUONNONSUOJELULIITTO RY

Hanna Hakko 050 345 4411
hanna.hakko@slf.fi

TAMPEREEN POLKUPYÖRÄILIJÄT RY

Sanna Karppinen 040 574 0576
pj@tarakka.fi

TAMPEREEN TEKNILLINEN YLIOPISTO

Liikenteen tutkimuskeskus Verne
Kalle Vaismaa 040 849 0224
kalle.vaismaa@tut.fi

TRAFIX OY

Leena Gruzdaitis 040 778 6714
leena.gruzdaitis@trafix.fi

TURVATEC OY

Unto Anttonen (03) 7819 969
raine.anttonen@turvatec.fi

VALPASTIN OY

Mari Päätalo 040 720 2872
mari.paatalo@valpastin.fi

VECO OY

Unto Vesterinen 040 589 2849
unto.vesterinen@veco.fi

VELOCRAFT

Pieter Deleu 040 701 4664
info@velocraft.fi

WSP FINLAND OY

Minna Raatikka 040 518 0511
minna.raatikka@wspgroup.fi